

Brussel, 18 februari 2019
(OR. en)

6153/19

CFSP/PESC 96
DEVGEN 23
CLIMA 43
COPS 31
ENV 115
ONU 10
RELEX 105

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Klimaatdiplomatie - Conclusies van de Raad (18 februari 2019)

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over klimaatdiplomatie, die tijdens de 3673e zitting van de Raad op 18 februari 2019 zijn aangenomen.

CONCLUSIES VAN DE RAAD OVER KLIMAATDIPLOMATIE

De Raad heeft de volgende conclusies aangenomen:

De urgentie van het opvoeren van de mondiale ambitie, het versterken van het multilateralisme, en de effectieve uitvoering van de Overeenkomst van Parijs

1. Klimaatverandering vormt een rechtstreekse en existentiële dreiging voor elk land. Wereldwijd zijn de vernietigende effecten ervan al herhaaldelijk gebleken. Toch wordt er nog steeds te weinig gedaan om klimaatverandering tegen te houden. Zoals de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties heeft verklaard, en zoals ondubbelzinnig bevestigd wordt in het speciaal verslag van de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering (IPCC) over een opwarming van de aarde met 1,5 °C, gebeurt er wereldwijd te weinig om een onomkeerbare en rampzalige verstoring van het klimaat te voorkomen. In dit verband is het dringend noodzakelijk een krachtiger mondiaal antwoord op de dreiging van klimaatverandering te geven met aandacht voor duurzame ontwikkeling, en meer te doen voor de uitbanning van armoede. De Europese Unie is dan ook vastbesloten bij te dragen aan het vergroten van de mondiale ambitie, en het voortouw te nemen voor versnelde klimaatactie op alle niveaus, waarbij zij de ernstige gevolgen van klimaatverandering voor de internationale veiligheid en stabiliteit onderkent.

2. De EU herhaalt dat zij blijft vasthouden aan de Overeenkomst van Parijs als het essentiële multilaterale kader voor mondiaal optreden inzake klimaatverandering. De Raad dankt het voorzitterschap van de 24e Conferentie van de Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (CoP 24) voor de organisatie van de geslaagde conferentie in Polen, en is ingenomen met het resultaat ervan, te weten het "Rulebook van Katowice", dat de Overeenkomst van Parijs ondersteunt met een effectief, operationeel en transparant platform om de dringendste mondiale uitdagingen aan te pakken, en dat alle landen een uitgelezen kans biedt om nieuwe stappen te zetten en de mondiale klimaatambitie op te schroeven. De EU is gereed om uiterlijk in 2020 haar nationaal bepaalde bijdrage (NDC) mee te delen of te actualiseren, zoals afgesproken in Parijs, waarbij rekening gehouden wordt met de collectieve inspanningen die verder nodig zijn en met de maatregelen die alle partijen al hebben getroffen.

3. De EU geeft het goede voorbeeld door haar eigen ambitieuze toezeggingen voor 2030 om te zetten in concrete maatregelen en wetgeving. In het licht van de behoefte aan meer mondiale ambitie is de EU ook begonnen met het uitstippelen van haar visie op trajecten voor de transitie op lange termijn naar een klimaatneutrale toekomst, in lijn met de Overeenkomst van Parijs. De uitdaging bestaat erin dit doel te bereiken en tegelijkertijd de transitie rechtvaardig te laten verlopen, zonder iemand achter te laten.

4. De Raad verzoekt alle landen met klem zich aan te sluiten bij deze noodzakelijke inspanningen voor meer mondiale ambitie, conform de bevindingen van het laatste IPCC-verslag en de Talanoa-dialoog, waarbij een nieuwe collectieve vastbeslotenheid aan de dag moet worden gelegd om de doelen van de Overeenkomst van Parijs te bereiken, in het bijzonder om de opwarming van de aarde beperkt te houden tot ruim onder 2 °C, waarbij gestreefd wordt naar een temperatuurstijging van maximaal 1,5 °C.

5. Het klimaat gaat ons allemaal aan: staten, organisaties, particuliere bedrijven, burgers. Alle belanghebbenden moeten een bijdrage leveren. Er zijn dan ook gezamenlijke en transformerende maatregelen op verschillende bestuursniveaus nodig, waarbij een essentiële rol is weggelegd voor niet-statelijke actoren en regionale en lokale overheden bij het aanpakken van klimaatverandering en het toepassen van ambitieuze oplossingen in de praktijk. Voorts is het voor de overgang naar emissiearme en klimaatbestendige economieën van groot belang dat verder wordt gepoogd de nodige financiering vrij te maken bij verschillende bronnen, ook nieuwe contribuanten, en deze financiering te heroriënteren.

Klimaat, vrede en veiligheid

6. De Raad is ervan overtuigd dat klimaatverandering niet alleen een dreigingsmultiplicator is, maar steeds meer ook een dreiging op zichzelf, met ernstige gevolgen voor de vrede en de veiligheid in de wereld. De Raad onderkent dat de armsten en de meest kwetsbaren het meeste gevaar lopen en het minst in staat zijn om te reageren op of zich aan te passen aan klimaatverandering. Naast mitigatie en adaptatie zijn ook het opbouwen van veerkracht, voedsel- en voedingszekerheid, rampenrisicovermindering, conflictpreventie en duurzame ontwikkeling, met name een duurzame vraagsturing, een duurzaam beheer en gebruik van natuurlijke hulpbronnen en natuurgerichte oplossingen, elementaire pijlers van klimaatrisicobeheer. In al die processen moet een veiligheidsperspectief worden geïntegreerd, met inclusieve participatie, om de destabiliserende effecten van klimaatverandering te verlichten en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen binnen bereik te houden.

7. De Raad is ernstig bezorgd over de achteruitgang van de biodiversiteit, de waterbronnen en de ecosystemen wereldwijd, en over de groeiende dreiging die uitgaat van bodemdegradatie, waterschaarste, waterrisico's en extreme waterproblemen. De bevinding van de Arctische Raad dat het noordpoolgebied meer dan twee keer zo snel opwarmt als het mondiale gemiddelde, is een specifiek probleem met ernstige mondiale gevolgen. De Raad herinnert eraan dat de EU heeft toegezegd haar steun voor de bescherming van het noordpoolgebied op te voeren, onder meer door luchtverontreinigende stoffen, met name zwarte koolstof, te reduceren. De Raad steunt alomvattende en gecoördineerde internationale inspanningen om de watergerelateerde gevolgen van klimaatverandering aan te pakken, in overeenstemming met de Raadsconclusies van november 2018 over waterdiplomatie. De Raad is voorstander van het nemen van klimaatmaatregelen voor de oceanen, onder meer via natuurgerichte oplossingen in kust- en mariene gebieden, in het kader van lage-emissiestrategieën voor de lange termijn. De Raad wijst op het belang van grensoverschrijdende samenwerking tussen lidstaten en partnerlanden, met name bij de beoordeling van grensoverschrijdende milieu-effecten en bij beoordelingen op het gebied van veiligheid, inclusief nucleaire veiligheid.

8. De Raad is tevreden over het op 22 juni 2018 gehouden evenement op hoog niveau van de hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter van de Commissie, dat de urgentie en het belang duidelijk maakte van maatregelen om de risico's van klimaatverandering voor veiligheid en vrede aan te pakken. De deelnemers wezen op de vele reële en potentiële veiligheidsdreigingen die uitgaan van klimaatverandering, en noemen het een collectieve verantwoordelijkheid om op deze effecten te anticiperen, zich erop voor te bereiden en ze te beperken. De Raad verwelkomt nieuwe evenementen in het kader van bestaande initiatieven zoals het Planetary Security Initiative en de watertop van Boedapest 2019.

9. De Raad verzoekt de hoge vertegenwoordiger, de Commissie en de EU-lidstaten ervoor te zorgen dat instrumenten voor conflictpreventie, zoals het EU-systeem voor vroegtijdige waarschuwing bij conflicten, rekening houden met de veiligheidsuitdagingen die gelinkt zijn aan de negatieve effecten van klimaatverandering en met ecologische risicofactoren, en dat de koppeling tussen vroegtijdige waarschuwing en vroegtijdige actie in alle beleidsgebieden versterkt wordt, onder meer bij risico- en effectbeoordelingen en strategieën uit de praktijk. Tevens verzoekt de Raad de EU-actoren op het gebied van veiligheid en defensie de veiligheidsrisico's in verband met klimaatverandering beter onder de aandacht te brengen.

10. De Raad is tevreden dat in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties meer nadruk wordt gelegd op de gevolgen van klimaatverandering voor de veiligheid; zo werd hieraan een debat gewijd op 11 juli 2018, onder het Zweedse voorzitterschap, en op 25 januari 2019, onder het voorzitterschap van de Dominicaanse Republiek. De Raad verwelkomt stappen om dergelijke initiatieven binnen de VN-structuren te versterken via een speciaal initieel mechanisme om klimaatgerelateerde veiligheidsrisico's aan te pakken. De Raad blijft de Veiligheidsraad van de VN en het VN-stelsel ertoe aansporen om een alomvattende informatiebasis over klimaatgerelateerde veiligheidsrisico's te creëren voor de Veiligheidsraad, om klimaat- en milieurisicofactoren op korte en lange termijn ten volle in aanmerking te nemen bij het beoordelen en beheren van dreigingen voor vrede en veiligheid, op nationaal, regionaal en internationaal niveau, en om voort te bouwen op de expertise van het gehele VN-stelsel teneinde een operationele respons op deze risico's te ontwikkelen en de VN-missies op de grond te versterken, bijvoorbeeld door bestaande mechanismen voor vroegtijdige waarschuwing te versterken.

2019 als scharnierjaar voor klimaatactie, en duurzame ontwikkeling, op het niveau van de Verenigde Naties

11. Alle partijen moeten dringend verdere krachtige maatregelen nemen. De Raad kijkt uit naar de reeks evenementen op hoog niveau die in de loop van 2019 zullen worden gehouden om de toezeggingen voor snelle en ambitieuze mondiale klimaatactie te ondersteunen. Het politiek forum op hoog niveau van de Verenigde Naties dat in juli 2019 plaatsvindt, biedt een unieke gelegenheid om te wijzen op de synergie tussen klimaatactie en de uitvoering van Agenda 2030, zoals ook wordt aangetoond in het speciaal verslag van de IPCC, en met name op de verbanden tussen de doelstellingen 13 en 16, en om aan te dringen op de uitvoering ervan. De EU roept alle partners er ook toe op samen te zorgen voor inhoudelijke en constructieve bijdragen aan de klimaatop van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties onder de naam "A Race We Can Win. A Race We Must Win", die in september 2019 zal plaatsvinden, en aan de top over de duurzameontwikkelingsdoelstellingen, die zal worden gehouden bij de opening van de 74e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. De EU beschouwt de klimaatop van de Secretaris-Generaal van de VN als een uitgelezen kans om politieke wil te genereren voor het opvoeren van de mondiale ambitie met het oog op de doelen van de Overeenkomst van Parijs, en om transformerende acties van overheden en niet-statelijke actoren onder de aandacht te brengen.

12. Klimaatactie en de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, de actieagenda van Addis Abeba, en het kader van Sendai voor rampenrisicovermindering moeten elkaar versterken. De EU ziet 2019 als een jaar waarin de convergentie tussen de duurzameontwikkelingsdoelstellingen en de klimaatagenda's verder moet worden bevorderd, zowel op binnenlands als op multilateraal niveau. De EU roept alle partners ertoe op het werk van de Secretaris-Generaal van de VN te steunen om deze sporen dichter bij elkaar te brengen. De EU zal de mensenrechten, gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen in de context van de klimaatactie blijven hooghouden, propageren en beschermen.

13. De EU blijft ook vastbesloten de klimaatbijdrage van andere relevante multilaterale processen te maximaliseren, waarbij zij met name de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (ICAO) ertoe oproept snel uitvoering te geven aan een effectieve regeling voor koolstofcompensatie en -reductie voor de internationale luchtvaart (Corsia), waarvan de milieu-integriteit moet worden verzekerd, en op haar volgende vergadering een langetermijndoel af te spreken. Ook verzoekt de EU de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) haar initiële strategie inzake broeikasgasemissies uit te voeren in overeenstemming met de temperatuurdoelstellingen van de Overeenkomst van Parijs. De EU is ermee ingenomen dat de Wijziging van Kigali van het Protocol van Montreal op 1 januari 2019 in werking is getreden, wat bijdraagt tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs, en verzoekt alle partijen bij het Protocol van Montreal deze wijziging zo spoedig mogelijk te ratificeren.

Een wedstrijd die we allemaal kunnen winnen: de langetermijnstrategie van de EU

14. De Raad onderkent dat het beperken van de opwarming van de aarde tot ruim onder 2 °C, waarbij gestreefd wordt naar een temperatuurstijging van maximaal 1,5 °C, noopt tot snelle en verreikende maatschappelijke transformatie, milieubescherming en economische transitie in de komende decennia. De EU zal de UNFCCC uiterlijk in 2020 een ambitieuze langetermijnstrategie voorleggen, waarin gestreefd wordt naar klimaatneutraliteit in lijn met de bepalingen van de Overeenkomst van Parijs, en zij roept alle partijen bij de Overeenkomst ertoe op hun langetermijnstrategieën tijdig in te dienen.

15. De EU zal blijven samenwerken en ervaring en beste praktijken uitwisselen met haar partners om sneller tot een ambitieuze en doeltreffende beleidsuitvoering en vooruitziende planning te komen. De EU wijst erop dat met name de economieën van de G20, die goed zijn voor ongeveer 80 % van de wereldwijde emissies, leiderschap aan de dag moeten leggen en in 2020 met ambitieuze langetermijnstrategieën moeten komen, conform de langetermijndoelstellingen van de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatactie. Klimaatactie vormt reeds een belangrijk onderdeel van de samenwerking met derde landen, en de EU zal haar politieke dialogen en haar klimaat- en energiediplomatie opvoeren om het accent te leggen op actie, en de strategische partners ertoe aan te zetten de overgang naar een klimaatneutrale, circulaire en klimaatbestendige economie te bespoedigen.

16. De Raad merkt op dat de noodzaak van het afstappen van fossiele brandstoffen zal leiden tot mogelijk significante verschuivingen in het geopolitieke evenwicht, wat voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU gevolgen kan hebben, zoals de Global Commission on the Geopolitics of Energy Transformation onlangs heeft uitgelegd. De Raad is dan ook ingenomen met de strategische langetermijnvisie van de Europese Commissie voor een bloeiende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie "Een schone planeet voor iedereen". De Raad onderstreept dat de besprekingen gericht moeten zijn op verschillende trajecten om tot klimaatneutraliteit te komen, conform de Overeenkomst van Parijs. De Raad wijst er andermaal op dat het belangrijk is wetenschappelijke, empirisch onderbouwde indicatoren in aanmerking te nemen, en tegelijkertijd te zorgen voor een rechtvaardige transitie door terdege rekening te houden met specifieke sociaal-economische omstandigheden, te investeren in innovatieve technologische oplossingen, burgers en niet-statelijke actoren te empoweren, en de maatregelen in essentiële beleidsdomeinen zoals energie en industriebeleid, landbouw, onderzoek en financiën op elkaar af te stemmen. De Raad herinnert eraan dat koolstofbeprijzing en een hervorming van de subsidies voor fossiele brandstoffen cruciale stappen zijn om de financieringsstromen in lijn te kunnen brengen met een traject naar veilige en duurzame lage broeikasgasemissies en klimaatbestendige ontwikkeling.

De internationale klimaatsamenwerking en -steun van de EU uitbouwen

17. De Raad verzoekt de Commissie, de hoge vertegenwoordiger en de lidstaten ervoor te zorgen dat de klimaatactie van de EU inspeelt op alle soorten uitdagingen en effecten. In politieke dialogen op alle niveaus en in gezamenlijke actieplannen moet klimaatactie aan bod komen. De hoge vertegenwoordiger en de Commissie worden ertoe aangespoord de nodige aandacht aan klimaatactie te schenken bij de toekomstige programmering van financiële en technische samenwerking met partnerlanden, onder meer binnen het volgende meerjarig financieel kader.

18. De EU en haar lidstaten blijven vastbesloten de beschikbaarstelling van internationale klimaatfinanciering verder op te schalen, als onderdeel van de collectieve doelstelling van de ontwikkelde landen om uiterlijk in 2020 en tot 2025 gezamenlijk 100 miljard USD per jaar voor mitigatie- en adaptatiedoeleinden bijeen te brengen uit een groot aantal verschillende bronnen, instrumenten en kanalen, zowel publieke als particuliere. De EU en de lidstaten houden vast aan de doelstelling van de Overeenkomst van Parijs om de financieringsstromen in lijn te brengen met een traject naar minder broeikasgassen en klimaatbestendige ontwikkeling in de context van het actieplan van de Commissie over het financieren van duurzame groei. De EU zal zich op internationaal niveau blijven inspannen om ervoor te zorgen dat andere partners en landen vergelijkbare financiering vrijmaken.

19. De EU en de lidstaten onderkennen het belang van maatregelen en acties om zich aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering, waarbij het onder meer nodig is veerkracht op te bouwen en kwetsbaarheid tegen te gaan. Ook onderstreept de Raad het belang van samenwerking rond adaptatie met alle partnerlanden, met name de minst ontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling, die ernstig bedreigd worden door de impact van klimaatverandering.
